

DECIZIA nr. 383 din 17 septembrie 2024

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 20 alin. \(8\) teza întâi din Legea nr. 51/1995](#) pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat

EMITENT • **CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

Publicat în [MONITORUL OFICIAL nr. 48 din 20 ianuarie 2025](#)

Data intrării în vigoare 20-01-2025

Marian Enache	- președinte
Mihaela Ciochină	- judecător
Cristian Deliorga	- judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	- judecător
Laura-Iuliana Scânteii	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Valentina Bărbățeanu	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriaz.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor [art. 20 alin. \(8\) din Legea nr. 51/1995](#) pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Gabriel Bălașa în Dosarul nr. 566/42 /2019 al Curții de Apel Ploiești - Secția de contencios administrativ și fiscal și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 411D/2020.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, arătând că incompatibilitatea prevăzută de dispozițiile legale criticate are în vedere înfăptuirea unui act de justiție imparțial, fără să reprezinte o restrângere a dreptului de a profesa al avocaților, care pot pune concluzii la orice instanță sau parchet, cu excepția celor la care au activat ca magistrați.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 19 februarie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 566/42/2019, Curtea de Apel Ploiești - Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor [art. 20 alin. \(8\) din Legea nr. 51/1995](#) pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Gabriel Bălașa într-o cauză având ca obiect anularea parțială a [Hotărârii Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 64/2011](#) privind adoptarea [Statutului profesiei de avocat](#), respectiv a [art. 39](#) din aceasta, pe motiv că depășește, ca întindere, interdicția conținută în prevederile [art. 20 alin. \(8\) din Legea nr. 51/1995](#).

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se arată că prevederile legale criticate nu sunt predictibile și nu conțin referiri exprese la interdicția pentru avocații foști judecători de a pune concluzii la instanțele unde au funcționat, astfel că această interdicție a fost completată în mod nelegal prin [art. 39 din Statutul profesiei de avocat](#), instanțele interpretând în mod excesiv această interdicție. Se critică faptul că textul legal criticat este lipsit de predictibilitate, astfel că determină o distorsionare a scopului legii și generează o încălcare a dreptului de exercitare a profesiei de avocat de către foștii judecători. Se arată că, în mod evident, acesta nu prevede decât o interdicție de a pune concluzii la instanțele unde au funcționat foștii judecători, însă, nefiind o normă precisă și clară sub aspectul activității de punere a concluziilor, nu oferă vreo garanție a respectării drepturilor constituționale împotriva arbitrarului, conducând la afectarea principiului securității juridice și previzibilității dreptului.

6. De asemenea, se apreciază că textul de lege criticat contravine [art. 53 din Constituție](#) privind restrângerea exercițiului unor drepturi și al unor libertăți. Astfel, respectiva interdicție este impusă pe o perioadă foarte mare de timp (5 ani), fiind în contradicție cu restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, care poate interveni numai cu respectarea următoarelor condiții cumulative: domeniul să vizeze doar drepturile fundamentale, și nu orice drepturi subiective de natură legală sau convențională; restrângerea exercițiului acestor drepturi să fie înfăptuită prin lege; restrângerea să opereze numai dacă se impune și doar dacă este necesară într-o societate democratică; restrângerea să opereze numai în una dintre ipotezele limitativ enumerate de art. 53; restrângerea să fie proporțională cu cauza; restrângerea să fie nediscriminatorie; restrângerea să nu afecteze substanța dreptului.

Invocă, în acest sens, [deciziile Curții Constituționale nr. 872 și nr. 874 din 25 iunie 2010](#). Or, măsura restrângerii dreptului de exercitare a profesiei, în cazul de față pe un termen atât de lung, nu este necesară și nu este proporțională cu cauza.

7. Curtea de Apel Ploiești - Secția de contencios administrativ și fiscal consideră că textul de lege criticat nu contravine dispozițiilor constituționale invocate, incompatibilitatea criticată reflectând, în realitate, grija legiuitorului pentru asigurarea unui act de justiție imparțial și obiectiv. Soluția legislativă oferită de [art. 20 alin. \(8\) din Legea nr. 51/1995](#) nu constituie o restrângere a dreptului de a profesa al avocaților foști judecători sau procurori, ci o garanție legală a probității participanților la înfăptuirea justiției.

8. Potrivit prevederilor [art. 30 alin. \(1\) din Legea nr. 47/1992](#), încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile [Constituției](#), precum și [Legea nr. 47/1992](#), reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor [art. 146 lit. d\) din Constituție](#), precum și ale [art. 1 alin. \(2\)](#), ale [art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992](#), să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulat, îl reprezintă dispozițiile [art. 20 alin. \(8\) din Legea nr. 51/1995](#) pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 440 din 24 mai 2018. Din motivarea excepției de neconstituționalitate, Curtea observă că autorul critică doar teza întâi a textului mai sus citat, aceasta urmând să formeze obiectul analizei Curții Constituționale. [Art. 20 alin. \(8\) din Legea nr. 51/1995](#) are următorul cuprins: „(8) Avocații - foști judecători nu pot pune concluzii la instanțele unde au funcționat, iar foștii procurori și cadrele de poliție nu pot acorda asistență juridică la unitatea de urmărire penală la care și-au desfășurat activitatea, timp de 5 ani de la încetarea funcției respective.”

12. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor din [Constituție](#) cuprinse în [art. 1 alin. \(5\)](#) privind principiul legalității, în componenta referitoare la calitatea legii, [art. 41 - Munca și protecția socială a muncii și art. 53 - Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți](#).

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, prin mai multe decizii, ca, de exemplu, [Decizia nr. 873 din 23 octombrie 2012](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 849 din 14 decembrie 2012, [Decizia nr. 75 din 21 februarie 2013](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 202 din 9 aprilie 2013, și [Decizia nr. 944 din 13 noiembrie 2012](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 52 din 23 ianuarie 2013, a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a prevederilor [art. 20 alin. \(8\) teza întâi din Legea nr. 51/1995](#), prin raportare la dispozițiile [art. 24](#) privind dreptul la apărare, respectiv la cele ale [art. 41](#) privind dreptul la muncă din [Constituție](#), apreciind că restrângerea dreptului la apărare determinată de textul de lege criticat se încadrează în condițiile stabilite de [art. 53 din Legea fundamentală](#).

14. În ceea ce privește pretinsa încălcare a dreptului la muncă și la libera alegere a profesiei, criticile au fost formulate, la fel ca în cauza de față, de un fost judecător, devenit avocat. Astfel, prin [Decizia nr. 75 din 21 februarie 2013](#), precitată, Curtea a constatat că restrângerea dreptului la muncă al avocatului fost judecător, prin interzicerea dreptului de a pune concluzii la instanța unde a funcționat, timp de 5 ani de la încetarea funcției, se înscrie în exigențele impuse de [art. 53 din Legea fundamentală](#). Astfel, restrângerea criticată este prevăzută prin lege și se impune în scopul apărării unui drept fundamental al cetățenilor, respectiv dreptul la un proces echitabil, judecat în condiții de deplină imparțialitate. Curtea a reiterat cele reținute prin [Decizia nr. 873 din 23 octombrie 2012](#), precitată, în sensul că, în lipsa interdicției instituite de textul de lege criticat, ar putea apărea suspiciunea știrbirii imparțialității instanței, ca urmare a posibilelor influențe pe care avocatul care a activat ca judecător în cadrul instanței respective le-ar putea exercita asupra foștilor săi colegi, în virtutea relațiilor ce inevitabil se stabilesc, în cadrul unei colectivități, între membrii acesteia, pe parcursul desfășurării raporturilor de serviciu.

15. Având în vedere că printre cazurile recuzării și abținerii se regăsesc doar relațiile de rudenie, căsătorie și afinitate, nu și relațiile de colegialitate, iar principiul pe care îl apără ambele interdicții este cel al imparțialității, Curtea a apreciat că o astfel de realitate normativă demonstrează că este necesară stabilirea prin lege a interdicției în discuție, tocmai pentru că reprezintă singurul mijloc de evitare a riscului exercitării unei influențe asupra instanței, în lipsa reglementării unui caz de abținere sau de recuzare constând în existența unor relații anterioare de colegialitate între judecătorul cauzei și avocatul fost judecător al aceleiași instanțe.

16. Totodată, continuând verificarea îndeplinirii condițiilor fixate prin [art. 53 din Constituție](#), Curtea a constatat că, prin finalitatea urmărită, este evident că restrângerea criticată este necesară în actuala societate românească democratică, pentru înfăptuirea justiției în condiții de natură să consolideze încrederea în sistemul judiciar, prin înlăturarea oricăror posibile incertitudini privitoare la imparțialitatea judecătorilor.

17. Tot astfel, Curtea a apreciat că există un just raport de proporționalitate între interdicția cuprinsă în textul de lege criticat și situația care a impus instituirea acesteia. În acest sens, Curtea a reținut că restrângerea dreptului la muncă al avocaților care au fost judecători prin interdicția de a pune concluzii la instanțele unde au funcționat este temporară, menținându-se doar pe o perioadă limitată de timp, și este aplicabilă doar în ceea ce privește instanța la care avocatul a funcționat ca judecător. Avocatul fost judecător are exercițiul deplin al dreptului de a exercita profesia la orice alte instanțe din țară, urmând ca, după expirarea termenului prevăzut de [art. 20 alin. \(8\) din Legea nr. 51/1995](#), să aibă posibilitatea neîngrădită de a pune concluzii, inclusiv la instanța la care a operat interdicția criticată. Prin urmare, este îndeplinită și cea din urmă condiție prevăzută de [art. 53 din Legea fundamentală](#) potrivit căreia restrângerea poate fi dispusă doar dacă nu aduce atingere existenței dreptului sau libertății.

18. În ceea ce privește intervalul de timp pentru care a fost instituită această interdicție în sarcina avocatului fost judecător, legiuitorul a stabilit durata sa în funcție de anumite realități specifice, fiind apreciată ca rezonabilă în condițiile necesității îndepărtării temerilor referitoare la posibila atingere adusă imparțialității instanței la care respectivul avocat a funcționat anterior ca judecător. De altfel, Curtea a reținut că, astfel cum s-a statuat și prin [Decizia nr. 513 din 20 iunie 2006](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 598 din 11 iulie 2006, dreptul la muncă, alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă vizează posibilitatea oricărei persoane de a exercita profesia sau meseria pe care o dorește, dar cu respectarea anumitor condiții stabilite de legiuitor.

19. În cauza de față, motivarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor [art. 20 alin. \(8\) teza întâi din Legea nr. 51/1995](#) este realizată prin prisma [art. 1 alin. \(5\) din Constituție](#), autorul acesteia, fost judecător, devenit avocat, susținând că prevederile legale criticate nu sunt predictibile și nu conțin referiri exprese la interdicția pentru avocații foști judecători de a pune concluzii la instanțele unde au funcționat, astfel că această interdicție a fost completată în mod nelegal prin [art. 39 din Statutul profesiei de avocat](#), potrivit căruia „avocații foști judecători nu pot exercita profesia de avocat în fața instanțelor unde au funcționat timp de 5 ani de la încetarea funcției deținute”, iar instanțele au interpretat în mod excesiv această interdicție, generând o încălcare a dreptului de exercitare a profesiei de avocat de foștii judecători.

20. Curtea constată că nu pot fi reținute criticile prin raportare la [art. 1 alin. \(5\) din Constituție](#), întrucât dispozițiile [art. 20 alin. \(8\) teza întâi din Legea nr. 51/1995](#), deduse controlului de constituționalitate, precizează cu deplină claritate, în mod complet inechivoc, că interdicția impusă avocaților foști judecători vizează strict acel fascicul al activității desfășurate de avocați constând în punerea de concluzii în fața instanțelor la care au activat anterior ca judecători. Faptul că [art. 39 din Statutul profesiei de avocat](#) extinde conținutul acestei interdicții impuse prin [Legea nr. 51/1995](#) la însăși exercitarea profesiei de avocat în fața instanțelor unde au funcționat nu este o problemă de constituționalitate, ci de legalitate, care, de altfel, și formează obiectul controlului instanței de contencios administrativ în fața căreia a fost ridicată prezenta excepție de neconstituționalitate și căreia i s-a solicitat anularea [art. 39 din Statutul profesiei de avocat](#), adoptat prin Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 64/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 898 din 19 decembrie 2011.

21. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul [art. 146 lit. d\)](#) și al [art. 147 alin. \(4\) din Constituție](#), precum și al [art. 1-3](#), al [art. 11 alin. \(1\) lit. A.d\)](#) și al [art. 29 din Legea nr. 47/1992](#), cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Gabriel Bălașa în Dosarul nr. 566/42/2019 al Curții de Apel Ploiești - Secția de contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile [art. 20 alin. \(8\) teza întâi din Legea nr. 51/1995](#) pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Ploiești - Secția de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 17 septembrie 2024.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,

Valentina Bărbăţeanu

C.T.C.E. Piatra Neamt